

ΤΑΧ. ΜΕΤΕΩ. ΚΟΥΡΟΥΝΑΣΙΟΥ

ΙΩΑΝΝΗΣ
Ο ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

«Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου»
(Ίωάν. α' 29)

● ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ●
"Όργανο ὁμωνύμου Συλλόγου
Χριστοκοπίδου 12, 105 54 - Ἀθήνα
www.ioannisvaptistis.gr

■
Τηλέφωνα:
2103212713 - 2103212107
e-mail: info@ioannisvaptistis.gr

● ΕΤΟΣ 63ο - ΤΕΥΧΟΣ 676 ●
● ΙΟΥΛΙΟΣ 2021 ●

● «Ίδε ὁ ἀμνὸς τοῦ Θεοῦ ὁ αἴρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (Ίωάν. α' 29) ●

Ἐκκλησία καί εὐθύνη

Πρόβλημα - Πρόσλημα - Κοινωνία

Η Ἐκκλησία εἶναι καί πρόβλημα, εἶναι καί κοινωνία. Βέβαια, στήν Ἁγία Γραφή δέν ὑπάρχει ὁ ὄρος «πρόβλημα», ὁ ὁποῖος ἄλλωστε ὑπεμφαίνει καθ' ἑαυτόν κάποια ἀμφιβολία ἢ κάποια ὀλιγοπιστία. Αὐτό, πού σήμερα ἐννοοῦμε μέ τήν λέξι «πρόβλημα», στήν Καινή Διαθήκη ἐπισημαίνεται μέ τήν λέξι «χρεία», ἀνάγκη.

● Ἡ δικαιοσύνη στούς κόλπους τῆς νέας κοινωνίας, τῆς ἐν Χριστῶ κοινω- νίας, τῆς ἀδελφοποιημένης κοινωνίας, δέν ἐπέρχεται μέ ἀπρόσωπη ἰσότητα, ἀλλά μέ βάσι τήν ἰσότητα τῆς χρείας. Ἀνάλογη, δηλαδή, μέ τίς ἀνάγκες ἐκάστου εἶναι ἡ προσφερομένη ἀγάπη τῆς Ἐκκλησίας. Ἀπολαμβάνει κάθε μέλος τῆς κοι- νωνίας «καθότι ἂν τις χρεῖαν ἔχει» (Πράξ. β' 45. δ' 35).

● Ἡ παντοδυναμία καί ἡ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ ἐπίσης δέν ἐκδηλώνονται ἰσο- πεδωτικά, διανέμοντας τά ἴδια ποσοτικῶς καί ποιοτικῶς ἀγαθά ἢ ἐπιλύοντας κατά πανομοιότυπο τρόπο ὅλα τά προβλήματα ὄλων τῶν ἀνθρώπων. Ἐκδηλώνον- ται «π ρ ο σ ω π ι κ ἄ», ἀφοῦ κάθε ἄνθρωπος εἶναι ξεχωριστό πρόσωπο μέ ξεχωρι- στές ἀνάγκες. Γνωρίζει ὁ παντογνώστης Θεός ὄχι μόνο, ὅτι «ὁ κόσμος ἔχει σήμε- ρα προβλήματα», ὅτι «ἡ κοινωνία ἔχει σήμερα δυσκολίες», ἀλλά καί ὅτι καθένας ἔχει τή δική του ἀνάγκη, τῆς στιγμῆς τήν ἀνάγκη, τοῦ συγκεκριμένου χώρου καί χρόνου τήν ἀνάγκη. «Οἶδε γάρ ὁ πατήρ ἡμῶν ὁ οὐράνιος, ὅτι χρῆζομεν τούτων ἀπάντων» (Λουκ. ιβ' 30).

Δέν κλείνει ὁ Θεός τά μάτια Του μπροστά στά ἀνθρώπινα δράματα καί στίς ἀνθρώπινες ἀνάγκες. Σπεύδει καί «τούς χρεῖαν ἔχοντας θεραπείας ἰᾶται» (Λουκ. θ' 11).

Τό ἔργο αὐτό τοῦ Θεοῦ τῆς «χρείας» συνεχίζει ἡ Ἐκκλησία, πού εἶναι τό σῶμα τοῦ Χριστοῦ. Ἄλλωστε ἡ Ἐκκλησία εἶναι τό «πρόβλημα» τοῦ Θεοανθρώπου Ἰησοῦ, μέ

άλλη φυσικά έννοια. Προβάλλει, δηλαδή, στον κόσμο τον σαρκωμένο Υίο του Θεού, την εύδοκία του Πατρός, τον Σωτήρα και Λυτρωτή Ίησοῦ. Ἄν ὁ Χριστός εἶναι «πρόσλημμα» καί «πρόβλημα», ἀφοῦ προσέλαβε τόν ὄλον ἄνθρωπο (Ρωμ. ιε' 7) καί προέβαλε τόν Θεό Πατέρα (Ἰωάν. ιζ' 6), τότε καί ἡ Ἐκκλησία εἶναι «πρόβλημα» καί «πρόσλημμα».

- *Πρόβλημα*, διότι προβάλλει, κηρύττει, τόν Θεό τῆς ἀγάπης σ' ὄλο τόν κόσμο.

- *Πρόσλημμα*, διότι προσλαμβάνει τούς ἀνθρώπους μέ τίς ἀσθένειες, τίς ἀδυναμίες, τίς ἀνάγκες τους καί προσφέρει τήν ἀνάλογη πάντοτε ἴασι, λύσι, ἀγάπη (Ρωμ. ιδ' 1. ιε' 7).

- Τά κοινωνικά προβλήματα ἀποτελοῦν ἀντικείμενο τῆς ποιμαντικῆς μέριμνας τῆς Ἐκκλησίας. Καί οἱ ἀνάγκες τῶν ἀνθρώπων εἶναι ποικίλες, ὕλικές καί πνευματικές, προσωπικές καί ὁμαδικές, μορφωτικές καί λυτρωτικές. Ἡ Ἐκκλησία εἶναι *κοινωνία* καί μέ τήν ὀργανική θεανθρώπινη σημασία, ἀλλά καί μέ τήν ἀγαπητική διάστασι.

Κατά τόν ἀπόστολο Παῦλο ἡ ἀνάγκη τοῦ ἑνός εἶναι ἀνάγκη καί τῶν ἄλλων, ἀφοῦ «ταῖς χρείαις τῶν ἀγίων κοινωνοῦμεν» (Ρωμ. ιβ' 12). Ὁ πόνος τοῦ ἑνός εἶναι καί πόνος τῶν ἄλλων, ἀφοῦ «εἶτε πάσχει ἕν μέλος συμπάσχει πάντα τά μέλη» (Α' Κορ. ιβ' 26). Τό βάρος τοῦ ἑνός (καί ἡ ἐξάρτησις, θά λέγαμε) εἶναι καί βάρος τῶν ἄλλων, ἀφοῦ ὀφείλουμε «τά ἀσθενήματα τῶν ἀδυνάτων βαστάζειν καί μή ἑαυτοῖς ἀρέσκειν» (Ρωμ. ιε' 1) καί «ἀλλήλων τά βάρη» νά βαστάζουμε (Γαλ. στ' 2). Τό κλάμα τοῦ ἑνός ἢ ἡ χαρά του εἶναι καί δικό μας κλάμα ἢ χαρά, ἀφοῦ ὀφείλουμε «κλαίειν μετά κλαιόντων καί χαίρειν μετά χαιρόντων» (Ρωμ. ιβ' 15).

- Μ' αὐτή τήν έννοια ἡ Ἐκκλησία εἶναι *κοινωνική*. Καί παραγγέλλει σ' ὄλους ὁ ἀπόστολος Παῦλος, καί μάλιστα σ' ὄσους ἔχουν δυνατότητα ξεχωριστή,

«πλοῦτον» εἶτε ὕλικό εἶτε πνευματικό, νά λειτουργοῦν κοινωνικά (Α' Τιμ. στ' 18).

Ἡ Ἐκκλησία γιά τόν κόσμο ὄλο

Ἀπό τήν διδαχή τοῦ Κυρίου καί τή ζωή τῆς Ἐκκλησίας τρεῖς περικοπές μποροῦν νά ἐπισημάνουν τίς διαστάσεις, πού ἔχει τό ὄλο θέμα:

- Ἡ μία εἶναι ἡ παραβολή τοῦ Μεγάλου Δείπνου (Λουκ. ιδ' 15-24), σέ συνάρτησι μέ ὅσα προηγήθηκαν στό τραπέζι τοῦ φαρισαίου (Λουκ. ιδ' 1-14).

- Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ ἀναφερομένη στή ζωή τῶν πρώτων Χριστιανῶν, ὅπως περιγράφεται στό βιβλίον τῶν Πράξεων (β' 42-47. δ' 32-33).

- Ἡ τρίτη εἶναι ἡ παραβολή τοῦ Καλοῦ Σαμαρείτου (Λουκ. ι' 25-37).

Ἡ Ἐκκλησία γιά τόν κόσμο ὄλο!

Αὐτό βλέπουμε στήν πρώτη περικοπή, στήν παραβολή τοῦ Μεγάλου Δείπνου. Δέν κάνει ἡ Ἐκκλησία *διακρίσεις*. Ἡ ἀγάπη τῆς ἔχει παγκόσμιες διαστάσεις. Τό κάλεσμά της εἶναι *πανανθρώπινο*. Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ προσφέρεται σέ ὄλους. Τό τραπέζι τῆς φιλιανθρωπίας σερβίρεται γιά ὄλους.

Ἡ Ἐκκλησία σέβεται τήν *ἐλευθερία* ὅσων «παραιτοῦνται», ἐπιλέγοντας ἄλλους χώρους ὡς προτεραιότητα ἐνδιαφερόντων. Ἀλλά καί ἐπιμένει στό *κάλεσμά* της, ἀφοῦ ἔχει βεβαιότητα, ὅτι ὄλους μπορεῖ νά τούς «χορτάσῃ», νά τούς ικανοποιήσῃ.

- Στό κάλεσμα τῶν «πτωχῶν, ἀναπήρων, χωλῶν καί τυφλῶν» θά μπορούσαμε νά ἐντοπίσουμε τά λεγόμενα «προβληματικά» ἄτομα, τούς ποικίλους «προβληματισμούς», τίς ὁμάδες «ὑψηλοῦ κινδύνου», τίς «εὐπαθεῖς ὁμάδες», τίς «τριτοκοσμικές» χώρες, τούς «ἀνικανοποίητους» τῶν «ἀνεπτυγμένων» χωρῶν, πού ὄλους τούς δέχεται, τούς ὑποδέχεται καί τούς φιλοξενεῖ σωστικά ἡ Ἐκκλησία.

• Στο άνοιγμα προς «τάς πλατείας και τάς ρύμας και τούς φραγμούς και τάς όδους» θά μπορούσαμε νά διακρίνουμε τήν οίκουμενικότητα τής Έκκλησίας, πού άγκαλιάζει κάθε περιθωριακή ομάδα, κάθε παρέα του «δρόμου», κάθε «περιφραγμένα», άνελεύθερα άτομα. Όλους τούς προσλαμβάνει. Όλους τούς καλεί, τούς προσκαλεί, τούς παρακαλεί, τούς συγκαλεί.

Η Έκκλησία δέν όρίζεται στους τοίχους του Ναού ούτε περιορίζεται στους λίγους «έκκλησιαζόμενους», πού κάποτε είναι οι «κεκλημένοι και μή γεύομενοι του δείπνου».

Η Έκκλησία είναι ή άγάπη χωρίς σύνορα.

Είναι ή προσφορά άνευ όρων και όρίων.

Ένας είναι ό όρος τής Έκκλησίας, τό «είσάγαγε ώδε», τό νά εισέλθουν όλοι στό σπίτι του Θεού, στή βασιλεία τής έν Χριστώ σωτηρίας, στήν Όρθόδοξη Έκκλησία, πού είναι ή Έκκλησία τής αλήθειας και τής άγάπης.

Η Έκκλησία για τά προβλήματα όλων

Αυτό διαπιστώνουμε στήν περιγραφή τής ζωής των πρώτων Χριστιανών. Η άδελφοποίησις οδηγεί στήν παγκοσμιοποίησι. Η ένότητα του Πνεύματος οδηγεί στήν κοινωνία τής άγάπης, στήν κοινοκτημοσύνη, στήν ίκανοποίηση των ποικίλων άναγκών έκάστου.

• Όσοι προσκαρτερούν τό Εύαγγέλιο και τή θεία Κοινωνία, αυτοί ευαγγελίζονται και επιδιώκουν και τήν κοινωνία τής άγάπης (Πράξ. β' 42).

Όταν τό «μείζον» είναι κοινό άγαθό, όπως ή αλήθεια του Εύαγγελίου και τό μάνα τής θείας Εύχαριστίας, πώς νά μήν είναι κοινό και τό «έλασσον», τό ενδιαφέρον για τίς καθημερινές άνάγκες των άδελφών; Η πίστις στήν κοινωνία τής Έκκλησίας (Πράξ. β' 44) μεταφράζε-

ται σε άγάπη για τίς άνάγκες των άλλων (Πράξ. δ' 45).

Η άγάπη στον Χριστό γίνεται διακονία για τήν έπούλωσι των κοινωνικών πληγών.

• Στήν έποχή μας ή φιλαργυρία, ως φίδι, πνίγει τήν άγάπη. Και ό άτομισμός και ό άκρατος ύλισμός, ως θηρία, κατασπαράσσουν τον άγγελο τής διακονίας και τής προσφοράς.

Λέει ό Μέγας Βασίλειος: «Χαλκού και χρυσού και των άγόνων παρά φύσιν γεννώντων, ή κατά φύσιν τίκτουσα γίνεται στείρα και προς τιμωρίαν των έποικούντων κατεδικάσθη τήν άκαρπίαν» (Ε. Π. Ε. 7,138).

Μετάφρασις: Όταν ό χαλκός και ό χρυσός και τά άγονα, παρά φύσιν γεννούν (αύξησις κεφαλαίων, μετοχών, χρημάτων, κτημάτων), τότε γίνεται στείρα αυτή, πού έκ φύσεως γεννά (ή γή, αλλά και ή ανθρώπινη άγάπη) και καταδικάζεται σε άκαρπία προς τιμωρίαν των κατοίκων της.

• Η Έκκλησία ως κοινωνία άγάπης ζή, όταν πεθαίνει ό άτομισμός, όταν φονεύεται ή λερναία ύδρα τής κερδοσκοπίας, τής έκμεταλλεύσεως, τής άπάτης, τής πλεονεξίας, τής φιλαργυρίας.

Η συμμετοχή και ή ευθύνη των χριστιανών

Αυτό έπισημαίνεται στήν τρίτη περικοπή, στήν παραβολή του Καλοϋ Σαμαρείτου. Δέν ζωγραφίζεται μόνο ή άπειρη άγάπη του Θεού, πού φορτώνεται τό πλάσμα Του, άλλ' άποτυπώνεται και ή ανθρώπινη σκληρότητα. Οι ληστές, πού μεγιστοποιούν τά κοινωνικά προβλήματα, ύπάρχουν, και μάλιστα σήμερα άγριώτεροι και μέ μαζικότερα καταστροφικά άποτελέσματα.

• Τό πρόβλημα βρίσκεται και στον μοναχικό άνθρωπο τής έποχής μας, πού πορεύεται μόνος, σαν τον όδοιπόρο τής παραβολής, έκτεθειμένος στους ποι-

κίλους πειρασμούς και κινδύνους. Ἄλλ' ἐπιτείνεται και μέ τήν ἀδιαφορία τῆς λεγομένης θρησκευτικῆς ἡγεσίας. Τῆ χαριστική βολή στό θῦμα τήν δίνει ἡ ἀδιαφορία ἐκείνων, πού τό βλέπουν μέ ἀπάθεια και τό «ἀντιπαρέχονται» μέ ἐγκληματική ἀναισθησία.

Ὁ ρόλος τῶν χριστιανῶν, τῶν λειτουργῶν τῆς Θεολογίας και τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι δίπλα στόν Καλό Σαμαρείτη.

● Ὑπάρχει σήμερα αὐτό τό εἶδος, ὁ Καλός Σαμαρείτης; Ἄν ὑπάρχει, τότε θά ὑπάρχει και ἡ ἐλπίδα νά ζήση ὁ κόσμος ἐν Χριστῷ.

Τό ἐρώτημα εἶναι, ἄν ὑπάρχει. Τό θέτει πολύ ρεαλιστικά ὁ Μέγας Βασίλειος: «Τίς πόδας ἀπέπλυνε ξένων και τήν κόνιν τῆς ὁδοπορίας ἀπέκλυσε, ἔν' ἐν καιρῷ δυσωπήση τόν Θεόν, ἀύχμου λύσιν ζητῶν; Τίς ἔθρεψε τό πατρός ἔρημον παιδίον, ἵνα νῦν ἡμῖν ὁ Θεός θρέψη τά σιτία, ὡς ὀρφανόν τῆ τῶν ἀνέμων ἀκρασία κονδυλιζόμενον; Τίς ἐθεράπευσε χήραν κεκακωμένην ταῖς δυσκολίαις τοῦ βίου, ἵνα νῦν ἐπιμετρηθῆ τήν ἀναγκαίαν τροφήν;» (Ε.Π.Ε. 7,138).

Ἄς προσαρμόσουμε τά ἐρωτήματα τοῦ Ἁγίου στόν ἐποχή μας:

- Ποιός ἔπλυνε τίς πληγές τῶν πονεμένων τῆς γῆς;
- Ποιός ξεκούρασε τοὺς κουρασμένους και ἀπελπισμένους;
- Ποιός ἐνδιαφέρθηκε για τοὺς ἀνέστιους νέους, πού ζοῦν σάν ὀρφανά χωρίς ἐλπίδα;
- Ποιός σπόγγισε τό δάκρυ τῆς μάνας, πού κλαίει για τό παιδί της;
- Πῶς μπορούμε ν' ἀναμένουμε τήν εὐλογία τοῦ οὐρανοῦ, ἀφοῦ περπατᾶμε ἀδιάφοροι στό γῆ;

Οἱ πῶτοι χριστιανοί

Οἱ χριστιανοί, τά μέλη τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἀνάγκη:

- νά συνειδητοποιήσουμε τήν εὐθύνη μας,

● νά εὐαισθητοποιηθοῦμε για τίς ἀνάγκες τοῦ κόσμου,

● νά πιστέψουμε στόν δύναμι τῆς Ἐκκλησίας και στόν πολυσήμαντο ρόλο της και σήμερα,

● νά ζηλέψουμε και νά μιμηθοῦμε τοὺς χριστιανούς τῆς πρώτης Ἐκκλησίας.

«Χριστιανῶν ζηλώσωμεν σύνταγμα, ὅπως ἦν αὐτοῖς ἅπαντα κοινά, ὁ βίος, ἡ ψυχή, ἡ συμφωνία, ἡ τράπεζα κοινή, ἀδιαίρετος ἀδελφότης, ἀγάπη ἀνυπόκριτος, τά πολλά σώματα ἐν ἐργαζομένη, τὰς διαφόρους ψυχάς εἰς μίαν ὁμόνοιαν ἀρμόζουσα» (Χρυσόστομος. Ε.Π.Ε. 7,156).

Δηλαδή: Ἄς ζηλέψουμε τήν πρώτη Ἐκκλησία τῶν χριστιανῶν, ὅπου τά πάντα ἦσαν κοινά σ' αὐτούς, δηλαδή, ἡ ζωή, ἡ ψυχή, ἡ συμφωνία, ἡ κοινή τράπεζα, ἡ ἀδιαίρετη ἀδελφότητα, ἡ ἀνυπόκριτη ἀγάπη, πού ἔνωσαν τά πολλά σέ ἓνα και συνάρμοζε τίς διάφορες ψυχές σέ μίαν ὁμόνοια.

Ἄρχιμ. Δανιήλ Γ. Ἀεράκης

Κοινωνία στό ζωή τοῦ Χριστοῦ

«Μετέχομεν αὐτοῦ, φησίν, ἐν ἐγενομεθα ἡμεῖς και αὐτός· εἶπερ αὐτός μέν κεφαλή, σῶμα δέ ἡμεῖς, συγκληρονόμοι και σύσσωμοι. Ἐν σῶμά ἐσμεν, ἐκ τῆς σαρκός αὐτοῦ, φησί, και ἐκ τῶν ὀστέων αὐτοῦ».

Ε.Π.Ε. 24,354

Μετάφρασις

Εἴμαστε μέρος τοῦ Χριστοῦ, λέει (ὁ ἀπόστολος Παῦλος). Ἐνα γίναμε ἐμεῖς κι Ἐκεῖνος, ἀφοῦ Αὐτός εἶναι ἡ κεφαλή κι ἐμεῖς τό σῶμα. Εἴμαστε συγκληρονόμοι και ἐνωμένοι σ' ἓνα σῶμα. Εἴμαστε ἓνα σῶμα, λέει, ἀπό τή σάρκα Του και ἀπό τά ὀσῆ Του.

‘Ο Φιλελληνισμός στὴν Εὐρώπη

Η ἐκδήλωση τοῦ φιλελληνισμοῦ στὴν Εὐρώπη εἶχε τὴν ἀφετηρία της στὶς κλασικὲς σπουδὲς καὶ τὰ κλασικὰ πρότυπα. Ἀκολούθησε ἡ παρακίνηση τῶν ταξιδιωτῶν νὰ ἐπισκεφθοῦν τὴν κοιτίδα τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Βαθμιαία ἡ ἰδεαλιστικὴ καὶ ρομαντικὴ αὐτὴ κίνηση παρέσυρε τὰ συναισθήματα τοῦ πολιτισμένου κόσμου στὴ σκέψη γιὰ βοήθεια τῶν νέων Ἑλλήνων, πού ἀγωνίζονταν γιὰ τὴν ἐλευθερία.

Προηγήθηκαν ἐπομένως οἱ περιηγητὲς στὸν ἑλληνικὸ ἔθνος καὶ οἱ ἑλληνοφίλοι. Τό ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν ἀρχαιότητα καὶ τὸ ἀρχαῖο κάλλος εἶχε ξυπνήσει καὶ πολλές φορές συνδυάζονταν μὲ τὴν ἀπόκτηση καὶ μεταφορὰ στὴ Δύση ἐκλεκτῶν ἀντιγράφων τῆς ἀρχαίας τέχνης, ὡς προτύπων ὑψηλότερης τέχνης καὶ πολιτισμοῦ.

Τὰ βιβλία γιὰ τὴν Ἑλλάδα, μὲ τίς περιγραφές, τίς εἰκόνες καὶ τούς χάρτες, ἀλλὰ σιγά-σιγά καὶ γιὰ τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα τῶν νεοτέρων Ἑλλήνων, διαδέχονταν τό ἕνα τό ἄλλο. Δέν ἦταν λίγοι ἐκεῖνοι, πού ἔφθαναν στὴ σύγκριση τῶν νέων πρὸς τούς ἀρχαίους Ἑλληνες.

Ἔτσι ἀσυναίσθητα καὶ σέ ἀνύποπτο χρόνο ἀναπτύχθηκε ἡ ἰδέα πού ἀργότερα θά πάρει πιά συγκεκριμένη μορφή καὶ θά ὀνομαστεῖ φιλελληνισμός. Στὴ διαμόρφωση αὐτοῦ τοῦ πνεύματος σπουδαῖο ρόλο ἔπαιξε ὁ φιλελευθερισμός, πού γεννήθηκε ὕστερα ἀπὸ τὴ Γαλλικὴ ἐπανάσταση καὶ τούς πολέμους πού ἀκολούθησαν.

Εἶχε φθάσει ἡ ὥρα, ὅλες αὐτὲς οἱ διηγή-

σεις καὶ περιγραφές τῶν ταξιδιωτῶν καὶ ὁ θαυμασμός γιὰ τὴν ἀρχαιότητα νὰ μετατραποῦν σέ βοήθεια πρακτικὴ.

Μὲ τὸ ἄκουσμα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821 κάθε λογῆς ἄνθρωποι σέ ὅλη τὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερικὴ ἠλεκτρίζονται καὶ συμπαθοῦν τὴν ὑπόθεση τῶν Ἑλλήνων. Ἡ βούληση γιὰ συμπαράσταση στὸν Ἀγῶνα τῶν Ἑλλήνων γίνεται φανερὴ εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς. Ὅσο μάλιστα οἱ κυβερνήσεις δέν φαίνονται διατεθειμένες νὰ βοηθήσουν, τόσο ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία παίρνει μιά πιά συγκεκριμένη μορφή, αὐτὸ πού χαρακτηρίζουμε ὡς φιλελληνισμό.

Φιλελεύθερα καὶ προοδευτικὰ στοιχεῖα ξεσηκώνονται. Ἄλλοι τρέχουν ἐθελοντὲς νὰ ἀγωνιστοῦν στὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλοι σχηματίζουν ἐπιτροπὲς γιὰ νὰ ἐνισχύσουν τὸν Ἀγῶνα. Ἡ ἀρχαία ἱστορία ἐξάπτει τὴ φαντασία, ἐνῶ οἱ σφαγὲς χριστιανῶν καὶ ἡ προσφυγιά προκαλοῦν ἀποτροπιασμό καὶ σύμπνοια.

* * *

Ἄλλοι φιλελληνισμοὶ ἐκδηλώθηκαν μὲ διάφορες μορφές. Μὲ τὴν κάθοδο ἐθελοντῶν γιὰ νὰ μετάσχουν στὸν Ἀγῶνα. Μὲ ἄρθρα στὸν Τύπο καὶ φυλλάδια, ὅπου ὑπῆρχε στοιχειώδης ἐλευθερία Τύπου. Μὲ τὴν ἴδρυση φιλελληνικῶν κοιμητῶν καὶ τὴ συλλογὴ χρημάτων γιὰ τὸν Ἀγῶνα.

Οἱ ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων καὶ οἱ νίκες στὴ στεριά καὶ τὴ θάλασσα, τὸ Μεσολόγγι καὶ ὁ ἥρωϊκὸς θάνατος τοῦ **Μάρκου Μπότσαρη**, ἡ καταστροφὴ τῆς Χίου καὶ ἡ πυρπόληση τῆς τουρκικῆς ναυαρχίδας ἀπὸ τὸν **Κανάρη**, καθὼς καὶ τὰ ἄλλα κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων, συνέβαλαν ἀποφασιστικὰ στὴ διαμόρφωση τοῦ φιλελληνικοῦ κλίματος στὴν Εὐρώπη καὶ τὴν Ἀμερικὴ.

Τέλος, μὲ τὴν πίεση τῆς κοινῆς γνώμης στὶς εὐρωπαϊκὲς κυβερνήσεις καὶ τὴ διαμόρφωση κλίματος γιὰ ἀναγνώριση καὶ παρέμβαση τῶν Δυνάμεων ἐπισφραγίστηκε ἡ ἐλευθερία τῶν Ἑλλήνων.

Ἄλλοι φιλελληνισμοὶ μοιάζει νὰ στάθηκε πάνω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τῶν κυβερνήσεων. Σοφοὶ καθηγητὲς παραλληλίζουν τὴν ἀρχαιότητα μὲ τούς ἡρωισμοὺς τῶν νέων Ἑλ-

λήνων. Ρομαντικοί φιλελεύθεροι βλέπουν τήν ανάσταση του παλαιού γένους των Ἑλλήνων. Ἐνθουσιώδεις φοιτητές καί παλαίμαχοι στρατιῶτες διασχίζουν τήν Εὐρώπη γιά νά φθάσουν στά λιμάνια ἐπιβίβασης ὡς ἐθελοντές γιά τήν Ἑλλάδα.

Ἐταιρεῖες ὀργανώνονται μέ φιλανθρωπικό σκοπό, γυναῖκες πρωτοστατοῦν στούς ἐράνους γιά τόν Ἀγώνα καί ἄνθρωποι ἄπλοι συνεισφέρουν τόν ὀβολό τους γιά προμήθεια ὄπλων ἤ τήν περίθαλψη τῶν ἀναξιοπαθόντων Ἑλλήνων.

* * *

Ἐρωμένοι μιλοῦν φλογερά σέ συγκεντρώσεις γιά ἕνα χριστιανικό λαό, πού προσπαθεῖ ν' ἀποτινάξει τό βάρβαρο ζυγό καί νομομαθεῖς πασχίζουν ν' ἀποδείξουν ὅτι ποτέ οἱ Ἕλληνες δέν παραδέχθηκαν πῶς ἦταν νόμιμοι ὑπῆκοοι τοῦ σουλτάνου καί παρακινοῦν τήν κοινή γνώμη γιά ἐνίσχυση τοῦ δικαίου ἀγώνα τῶν Ἑλλήνων.

Ἐφημεριδογράφοι ἀρθρογραφοῦν στόν ἡμερήσιο Τύπο καί φιλελεύθεροι πολιτικοί προσπαθοῦν νά πείσουν τίς κυβερνήσεις τους νά συμπαρασταθοῦν καί νά ἀναγνωρίσουν τόν Ἀγώνα καί τήν ὕπαρξη ἑνός νέου κράτους, πού γεννιέται μέσα ἀπό δουλεία αἰώνων.

Τά κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων γίνονται στίχοι, διήγημα, εἰκόνα. Πληθώρα βιβλίων ἐκδίδονται μέ θέμα τήν Ἑλλάδα καί τούς ἀγῶνες τῆς. Φιλολογικές καί ἱστορικές ἀναδρομές στήν κλασική ἀρχαιότητα γεμίζουν τόμους, ἀλλά συγχρόνως γίνεται περιγραφή καί ἀναφορά στούς ἀγῶνες τῶν νέων Ἑλλήνων.

Ὁ θαυμαστός κόσμος τῆς Ἀνατολῆς καί ἡ βάρβαρη ἐπιθετικότητα τῶν Τούρκων, παράλληλα μέ τά κατορθώματα τῶν Ἑλλήνων στή στεριά καί τή θάλασσα ἐξάπτουν τή φαντασία.

Θεατρικά ἔργα, φανταστικά καί ἀλληγορικά, γύρω ἀπό τούς ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων συγκινοῦν καί ἐνθουσιάζουν. Δέν λείπουν οἱ ἀναφορές καί ὁ παραλληλισμός μέ τήν ἀρχαιότητα. Μουσικά θέματα καί ἐμβατήρια γράφονται καί παίζονται. Ἐκθέ-

σεις ζωγραφικῶν ἔργων μέ θέματα ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἄλλα ρομαντικά καί ἄλλα φανταστικά, ὀργανώνονται.

Λαϊκές εἰκόνες μέ παραστάσεις ἀπό μάχες τῆς Ἐπανάστασης καί ἥρωες, ὅπως τούς βλέπουν στήν Εὐρώπη μέ τά μάτια τῆς φαντασίας, κυκλοφοροῦν καί πωλοῦνται γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ Ἀγώνα. Ἀκόμη, χάρτες γιά τήν παρακολούθηση τοῦ πολέμου καί πανοράματα μαχῶν.

Οἱ εἰδήσεις ἀπό τήν Ἑλλάδα ἔφθαναν στήν Εὐρώπη μέ ἀρκετή καθυστέρηση, ἀλλά καί μέ σημαντικές παραλλαγές.

Ἦταν λοιπόν φυσικό νά ἐξάπτεται ἡ φαντασία τοῦ κοινού, πού διψοῦσε γιά πληροφοροφόρηση.

Ἡ ἀνθρωπιστική πλευρά ἐκφράζεται στίς φιλελληνικές ἐκδόσεις. Ἡ βαρβαρότητα τῶν Τούρκων καταγγέλλεται καί ἐπισημαίνεται ὁ κίνδυνος γιά τήν ἀνθρωπότητα καί τόν πολιτισμένο κόσμο.

Παράλληλα εἶναι φανερό ἡ ἀναγνώριση τοῦ ἀγώνα πού διεξάγει ἕνας χριστιανικός λαός γιά τήν ἀπελευθέρωσι ἀπό τόν ὀθωμανικό ζυγό. Ἀπό τούς φιλέλληνες τονίζεται ἡ ἐπικράτηση τοῦ σταυροῦ ἀντί γιά τήν ἡμισέληνο. Πολύτιμες εἶναι οἱ διηγήσεις τῶν ἐθελοντῶν φιλελλήνων πού κατέβηκαν νά ἀγωνιστοῦν στήν Ἑλλάδα, ἄλλοι μέ τό σπαθί καί ἄλλοι μέ τήν πένα, γιά τήν ἐλευθερία. Ὁ ἐνθουσιασμός εἶναι διάχυτος, ἀλλά καί ἡ ἀπογοήτευση πολλές φορές, ἐκείνων πού ἄλλα περίμεναν καί ἄλλα βρῆκαν στόν τόπο μας.

Ἡ ἐκδήλωση τοῦ φιλελληνισμοῦ διαφέρει ἀπό χώρα σέ χώρα. Ἀλλά παντοῦ ὑπάρχει ὁ ἐνθουσιασμός γιά τό ἀρχαῖο πνεῦμα, καθώς καί σταθερή βούληση γιά βοήθεια ἑνός χριστιανικοῦ ἔθνους, πού ἀγωνίζεται γιά τήν ἀποτίναξη ἑνός δυσβάστακτου ζυγοῦ αἰώνων. Αὐτά τά δύο συνθέτουν τό πνεῦμα τοῦ φιλελληνικοῦ κινήματος στήν Εὐρώπη καί τήν Ἀμερική στά χρόνια τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης τοῦ 1821.

(*Ι. Κ. Μαζαράκη - Αἰνιάν, ἐφημερίδα «Ἐλευθεροτυπία», «Ἱστορικά», 17 Μαρτίου 2005*)

Ἀποστολική ἀναζήτησις κατά τόν ἅγιο Ἰωάννη τόν Χρυσόστομο

«Ὁ Χριστός ἠδύνατο
ἐν ἐνὶ καθήμενος τόπῳ
πάντας ἐλκύσαι πρὸς ἑαυτόν·
ἀλλ' οὐκ ἐποίησε τοῦτο,
ἡμῖν διδούς ὑπόδειγμα εἰς τό περιεῖναι
καί ζητεῖν τούς ἀπολλυμένους.
Καί διὰ τῆς κατὰ
τόν ποιμένα παραβολῆς τοῦτο ἠνίξατο.
Οὐκ ἐκάθισε μετὰ τῶν
ἐνενηκονταεννέα προβάτων
καί ἀνέμεινε
τό πλανώμενον ἐλθεῖν πρὸς αὐτόν,
ἀλλ' αὐτός ἀπῆλθε
καί ἐβάστασεν ἐπὶ τῶν ὤμων
καί ἀπεκόμισεν.
Δύναται πολλάκις μία κερδηθεῖσα ψυχὴ
μυρίων ὄγκων ἀμαρτημάτων ἀφανίσει
καί γενέσθαι ἡμῖν ἀντίψυχον
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ...
Τοῦτο καί σύ ποιήσον κατὰ δύναμιν·
τήν σὴν καί πᾶσαν σπουδὴν ἐπίδειξα
καί πρόνοια
εἰς τὴν τῶν πεπλανημένων ἐπάνοδον.»
Ε.Π.Ε. 34,410

Μετὰφρασις :

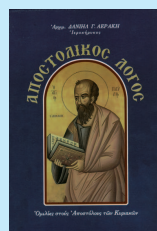
Θά μπορούσε ὁ Χριστός
νά καθίσει σέ ἓνα τόπο
καί ἀπό κεῖ νά ἐλκύσει ὅλους κοντά Του.
Δέν τό ἔκανε ὅμως,
γιά νά δώσει καί σέ μᾶς ὑπόδειγμα,
νά περιερχώμαστε καί νά ἀναζητᾶμε
τούς χαμένους.
Ἔτσι δείχνει καί μέ
τήν παραβολή τοῦ καλοῦ Ποιμένα.
Δέν ἔμεινε μέ τὰ ἐνενηντα ἑνέα πρόβατα,
περιμένοντας νά ἔρθη τό πλανημένο.
Πῆγε ὁ ἴδιος σέ ἀναζήτησι καί τό βρήκε.
Τό φορτώθηκε στους ὤμους
καί τό ξανάφερε στό κοπάδι.
Μία κερδισμένη ψυχὴ μπορεῖ νά ἐξαλείψει
ὄγκο ἀπείρων ἀμαρτημάτων (Ἰακ. ε' 20)
καί ν' ἀποβῆ ἀντίλυτρο γιά μᾶς
κατά τὴν ἡμέρα ἐκείνη...
Κάνε τό ἴδιο, ἀνάλογα μέ τίς δυνάμεις σου.
Δεῖξε κάθε φροντίδα καί πρόνοια
γιά τὴν ἐπάνοδο τῶν πλανημένων.

Ἄρχιμ. Δανιὴλ Ἀεράκη

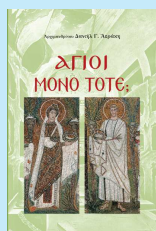
Κυριακοδρομία καί ἑορτοδρομία (προσφορά)

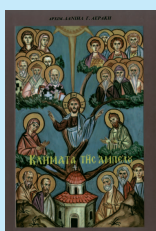
Στά Εὐαγγέλια
τῶν Κυριακῶν.
Σελ. 560.

Στους Ἀποστό-
λους τῶν Κυρι-
ακῶν. Σελ. 480.

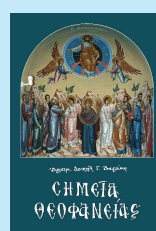
Σέ γιορτές
ἀγίων.
Σελ. 398.

Σέ γιορτές Θεο-
τόχου καί
ἀγίων. Σελ. 556.

Σέ γιορτές Θεο-
τόχου καί
ἀγίων. Σελ. 320.

Σέ Δεσποτικές
γιορτές.
Σελ. 370.

Ἐξι βιβλία μέ ὀμιλίες στά Εὐαγγέλια, στους Ἀποστόλους, στίς Δεσποτικές γιορ-
τές καί σέ λοιπές γιορτές. Καί τά ἔξι, ἀντί 72 ευρώ, **μόνο 40 ευρώ**. Ἡ προσφορά ἀπο-
στέλλεται ἐπί ἀντικαταβολῆς. Τηλεφωνήστε: 2103212713 ἢ 2109765440.

ΠΡΟΣΧΩΜΕΝ

Ἐκτενής

Μετά τόν ἄμβωνα ἡ ἅγια τράπεζα. Μετά τήν ἐπί τοῦ ὄρους ὁμιλία τό ὑπερῶ τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου. Μετά τό Εὐαγγέλιο ἡ ἀναφορά πρὸς τήν θεία Εὐχαριστία. Μετά τὰ ἀναγνώσματα ἡ μυσταγωγία τῆς θείας Κοινωνίας. Μετά τή λειτουργία τῶν κατηχουμένων ἡ λειτουργία τῶν πιστῶν. Ἀποτελεῖ λειτουργικό χάσμα (ἰσοδυναμεῖ μέ ἀκούσια ἀσέβεια) τό **ἄλμα**, ἀπό τό τέλος τῆς εὐαγγελικῆς ἀναγνώσεως ἡ ἐκφώνησις «**Ὅπως ὑπό τοῦ κράτους σου πάντοτε φυλαττόμενοι...**».

- Μετά τήν ἀνάγνωσι τοῦ Εὐαγγελίου στήν ἀρχαία Ἐκκλησία προετοιμάζονταν οἱ κατηχούμενοι ἀδελφοί (πού δέν εἶχαν ἀκόμη βαπτισθῆ) νά ἐξέλθουν ἀθόρυβα τῆς συνάξεως. Στό διάστημα δέ, πού χώριζε τή λειτουργία τῶν «κατηχουμένων» ἀπό τή λειτουργία τῶν «πιστῶν», λέγονταν ἡ «**ἐκτενής**» καί τὰ «**κατηχούμενα**».

- Ὅταν τελειώνε ἡ διδαδικασία τῆς ἐξόδου τῶν κατηχουμένων, ὁ προεστώς, μέ καθαρή καί δυνατή φωνή ἄρχιζε τή λειτουργία τῶν **πιστῶν**. Μέ τό «**Εὐλογημένη ἡ βασιλεία τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος**» ὅλοι οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ἐγείρονται καί διά μετανοίας ὑποδέχονται τήν Βασιλεία τοῦ Θεοῦ. Ἔτσι, μέ τό «**Ὅσοι πιστοί...**» οἱ ἐκκλησιαζόμενοι ὑποδέχονται τό δεύτερο μέρος τῆς Λειτουργίας, πού τούς ἀνεβάξει στό ὑπερῶν τοῦ Μυστικοῦ Δείπνου καί τούς «περιποιεῖται» (Α΄ Θεσ. ε΄ 9) ὁ Κύριος μέ τὰ Τίμια Δῶρα.

- Μεταξὺ τῶν δύο μερῶν τῆς Λειτουργίας μεσολαβεῖ ἡ «**ἐκτενής**». Λέγεται «ἐκτενής» διότι εἶναι μια **μακρά ἰκεσία** χωρισμένη σέ ἐπί μέρους αἰτήσεις. Ἄλλ' ἡ πιό βαθειά τῆς ἔννοια ἔχει ἄλλη θεολογική σημασία. **Ἐκτείνει** τήν δέησί μας πρὸς τόν Κύριο. Ὅπως Ἐκεῖνος ἔδειξε τήν ἄπειρη ἀγάπη Του «**ἐκτείνας τὰς χεῖρας Του ἐν τῷ Σταυρῷ**» καί «**ἐκτείνας τήν χεῖρά Του**» μέ τήν Ἀνάστασί Του, γιά νά μᾶς ἀναστήσῃ «**πεσῶντας τῇ ἁμαρτίᾳ**», ἔτσι κι ἐμεῖς ἐκτείνουμε τίς δεήσεις μας, γιά νά μᾶς ἀνυψώσῃ στήν ὑποδοχή τῶν θείων Του Μυστηρίων.

- Δυστυχῶς σέ μερικές (εὐτυχῶς λίγες πλέον) περιπτώσεις, παρατηρεῖται, ὅπως εἶπαμε, ἄστοχο ἄλμα! Παραλείπονται ἡ ἐκτενής, τὰ κατηχούμενα καί οἱ εὐχές τῶν πιστῶν, καί σπεύδουν μετά τό Εὐαγγέλιο στόν... **Χερουβικό ὕμνο!**

Ἄλλ' ἄς σημειώσουμε λίγες λέξεις γιά κάθε μία ἀπό τίς αἰτήσεις τῆς ἐκτενοῦς.

- «**Εἶπωμεν πάντες ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς, καί ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ἡμῶν εἶπωμεν**».

Νοῦς καί ψυχὴ ἀφοσιώνονται στή λατρεία τοῦ Θεοῦ. Ἡ ἐμμελής δέησις τοῦ διακόνου (ἢ τοῦ πρεσβυτέρου) γίνεται θεορμη προσευχή ὄλου τοῦ λαοῦ, πού ἀπαντᾷ μέ τό «**Κύριε, ἐλέησον**». Ἄς σημειωθῆ, ὅτι ὅλες οἱ δεήσεις εἶναι σέ πληθυντικό ἀριθμό. Ὅλοι μετέχουμε. Ὅλοι συμπροσευχόμεθα.

- «**Κύριε, Παντοκράτορ, ὁ Θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν, δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καί ἐλέησον**».

Ὅλους μᾶς ἀκοῦς, Κύριε, διότι εἶσαι καί τὰ δύο, καί **Παντοκράτωρ** καί **Πατέρας** μας. Χωρὶς Ἐσένα ἡ ζωὴ μας εἶναι ἀκατανόητη. Τήν διερχόμεθα βασανιστικά

καί μουδιασμένα. Ἐσύ εἶσαι αἰώνως παρών καί ἐμποδίζεις τή διάλυσι τῆς ζωῆς μας. Εἶσαι ὁ Θεός τῶν πατέρων μας, τῶν ἁγίων μας, ἀλλ' εἶσαι βεβαίως καί Θεός ἀπόλυτα δικός μας. Εἶσαι ὁ φωτισμός καί τό βίωμά μας.

● **«Ἐλέησον ἡμᾶς, ὁ Θεός, κατά τό μέγα ἔλεός σου, δεόμεθά σου, ἐπάκουσον καί ἐλέησον.**

Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τῶν εὐσεβῶν καί ὀρθοδόξων χριστιανῶν».

Ἐδῶ προβάλλει ἡ ὀρθόδοξη ἀδελφωσύνη, ἡ κοινωνία τῆς ἀλήθειας, τό μεγαλεῖο τῆς ἐνότητος. Παρακαλοῦμε γιά τήν εὐσεβεία καί τήν ἀγάπη ὄλων τῶν μελῶν τῆς Ἐκκλησίας.

● **«Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τοῦ ἀρχιεπισκόπου ἡμῶν..... Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἱερέων, ἱερομονάχων, ἱεροδιακόνων καί μοναχῶν καί πάσης τῆς ἐν Χριστῷ ἡμῶν ἀδελφότητος».**

Χωρίς ἱερατεῖο, χωρίς προεστῶτες, χωρίς ἱερατικούς λειτουργούς δέν τελεῖται ἡ εὐχαριστιακή σὺνάξις. Πολλές φορές τοὺς περιφρονοῦμε, τοὺς θεωροῦμε ἀναξιούς, τοὺς κακολογοῦμε. Μπορεῖ ὠρισμένοι νά εἶναι ἀνάξιοι, νά μὴ συγκλονίζονται μέ τὰ ἱεροουργούμενα. Ὅμως ὁ Κύριος συγκατανεύει. Φωτίζει τό πνεῦμα του, πού κάποτε εἶναι χαμηλωμένο, περιφρονημένο. Στήν περίπτωσι τῶν λειτουργῶν (ὄλων τῶν βαθμίδων) βλέπει κανεῖς τό **μεγαλεῖο τῆς χάριτος** τοῦ Θεοῦ ἀκόμα καί στά πλέον ἀνάξια ὄργανα.

Οἱ πιστοί πάντοτε ἔχουν ὑποχρέωσι νά προσεύχονται ὑπέρ τῶν ἐπισκόπων, τῶν ἱερέων, τῶν διακόνων, ὥστε νά ζοῦν ἐν χάριτι καί εὐσεβείᾳ.

● **«Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ ἐλέους, ζωῆς, εἰρήνης, ὑγείας, σωτηρίας, ἐπισκέψεως, συγχωρήσεως καί ἀφέσεως τῶν ἁμαρτιῶν τῶν δούλων τοῦ Θεοῦ, τῶν παροικούντων ἐν τῇ πόλει καί τῇ ἐνορίᾳ ταύτῃ».**

Ὅλα ἀρχίζουν μέ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Τό ἔλεος ζητᾶμε γιά ὄλους καί γιά ὄλα, ἰδίως γιά τή σωτηρία μας καί τήν ἄφεσι τῶν ἁμαρτιῶν. Ἡ ἄφεσις τῶν ἁμαρτιῶν, πού ἐπισφραγίζει μία ἀληθινή μετάνοια καί ἐξομολόγησι, δέν εἶναι προϋπόθεσις μόνο τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλά καί τῆς ἀνανεώσεως τῆς ζωῆς του.

● **«Ἔτι δεόμεθα ὑπέρ τῶν μακαρίων καί ἀοιδίμων κτητόρων τοῦ ἁγίου οἴκου τούτου καί ὑπέρ πάντων τῶν προαναπανυσαμένων πατέρων καί ἀδελφῶν ἡμῶν, τῶν ἐνθάδε εὐσεβῶς κειμένων καί ἀπανταχοῦ ὀρθοδόξων».**

Ἐνας κόσμος, πού χάνει τήν πίστι στήν ἀθανασία τοῦ ἀνθρώπου, πού δέχεται τόν πλήρη θάνατο τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι κόσμος ἐπικίνδυνος, πού κρέμεται ἀπό μία κλωστή. Εἶναι ἕνας κόσμος πέρα γιά πέρα ἀνήθικος, ἀφοῦ εἶναι ἀπάνθρωπος καί δέν δίνει στόν ἄνθρωπο περισσότερο ἀπό τήν ἀξία ἐνός διαβατάρικου πουλιοῦ.

Μᾶς χρειάζεται μία ἄλλη, ἰσχυρότερη ἀλήθεια: Ἡ ἀλήθεια τοῦ μυστηρίου, ἡ ἀλήθεια τοῦ πνεύματος, πού εἶναι ἡ ἀλήθεια τῆς αἰωνιότητος, ὅπως ἐκφράζεται σέ ὅλη τή θεία Λειτουργία.

Νά γιατί στήν «ἐκτενῆ» παρακαλοῦμε εἰδικά γιά ὄλους τοὺς **κεκοιμημένους ἀδελφούς μας**, πού ἀποτελοῦν καί αὐτοί μέλη τῆς Ἐκκλησίας (τῆς θριαμβεύουσας) καί συλλειτουργοῦν μέ μας σέ κάθε εὐχαριστιακή σὺνάξι .

Γνωριμία με τόν ΠΑΥΛΟ

ΠΡΟΣ ΡΩΜΑΙΟΥΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Ἡ χάρις μᾶς ἐλευθερώνει

Ρωμ. στ' 14-17

Ἄδικαιολόγητοι (στ. 14)

Ἄν ἤμασταν μόνοι, ἂν ἡ ἁμαρτία ἐξακολουθοῦσε νά εἶναι παντοδύναμη, ἂν ζούσαμε στήν παλαιά ἐποχή, τότε πού χάρις καί βοήθεια θεία δέν υπῆρχε ἰσχυρή, θά ἦταν δικαιολογημένη ἡ ἥττα μας. Ἄλλά σήμερα δέν δικαιολογοῦμεθα νά κάνουμε τίς μάχες στόν πνευματικό μας πόλεμο. Σήμερα ἔχουμε ὅλες τίς προϋποθέσεις, ὥστε ἡ ἁμαρτία νά μή κυριαρχῆ πάνω μας καί μέσα μας. Γι' αὐτό στή συνέχεια λέει ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «*Ἄμαρτία ὑμῶν οὐ κυριεύσει· οὐ γάρ ἐστε ὑπό νόμον, ἀλλ' ὑπό χάριν*» (στ. 14). Δηλαδή: Δέν μπορεῖ πλέον ἡ ἁμαρτία νά σᾶς ἐξουσιάζει, γιατί ζῆτε ὄχι κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τοῦ νόμου, ἀλλά ζῆτε στό κῶρο τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ.

- Ἡ ἁμαρτία πρό Χριστοῦ ἦταν ἀθεράπευτο κακό. Ὅχι μόνο ἡ ὄθνησις πρός τήν ἁμαρτία ἦταν δυνατή, ἀλλά καί τρόπος συγκρατήσεώς της δέν υπῆρχε. Ἡ ἁμαρτία ἦταν κυρίαρχος χωρίς ἰσχυρό ἀντίπαλο. Οὔτε τό βάπτισμα τοῦ αἵματος τοῦ Κυρίου υπῆρχε, οὔτε τό δικό μας καθαρτικό βάπτισμα λειτουργοῦσε, οὔτε τό Πνεῦμα τό Ἅγιο ἐκκυνόταν πλούσια στίς καρδιές, οὔτε ἡ σωπῆριος χάρις εἶχε δοθῆ στους ἀνθρώπους. Ἦταν, λοιπόν, κατά κάποιον τρόπο ἀναπόφευκτο τό νά πράττῃ ὁ ἄνθρωπος τό... ἀφύσικο, τό κακό.

- Ἡ ἐξάρτησις ἀπό τά δεσμά τῆς ἁμαρτίας ἐλάχιστα ἦ καθόλου, περιθώρια ἄφηνε γιά ἀπεξάρτησι. Δικτάτορας μέ μηδαμινές ἀντιστάσεις ἦταν ἡ ἁμαρτία. Γι' αὐτό καί τά παραδείγματα ἀρετῆς στήν Παλαιά Διαθήκη ἦ καί στόν ἀρχαῖο κόσμον, εἶναι πιό ἀξιοθαύμαστα.

Δέν εἶναι τώρα ἔτσι ἡ κατάσταση. Τώρα

ἀπαγορεύεται ἡ κυριαρχία τῆς ἁμαρτίας πάνω μας. «*Ἄμαρτία ὑμῶν οὐ κυριεύσει*» (στ. 14). Δέν θά μᾶς ἐξουσιάζῃ ἡ ἁμαρτία. Ἔχουμε τόν τρόπο νά μή μᾶς ἐξουσιάζῃ. Ἔχουμε τό πανίσχυρο μέσο νά ἐξοντώσουμε τόν ἐχθρό, νά σβήνουμε τήν ἁμαρτία καί ν' ἀντιστεκώμεθα στίς ἐπιθέσεις της. Καί αὐτό τό μέσο ὀνομάζεται Χάρις. Στήν Παλαιά Διαθήκη υπῆρχε ὁ Νόμος ὁ Μωσαϊκός. Τοῦ Θεοῦ Νόμος, ἀλλ' ἀτελής. Ἄτελής καί ὡς πρός τό περιεχόμενο καί ὡς πρός τή δυνατότητα ἐφαρμογῆς του.

Στήν Καινή Διαθήκη υπάρχει ἡ Χάρις. Ὅχι μόνο ἀνεβάζει τό ἐπίπεδο τοῦ Νόμου σέ οὐράνια ἠθικά ὕψη, ἀλλά καί παρέχει τή δύναμι ἐφαρμογῆς τοῦ Εὐαγγελικοῦ πλέον Νόμου. «*Οὐ γάρ ἐστε ὑπό νόμον, ἀλλ' ὑπό χάριν*» (στ. 14).

- **Νόμος καί χάρις!** Ἄς παρουσιάσουμε τή διαφορά τους μέ μερικά παραδείγματα:

- Καλά εἶναι τά σήματα τῆς τροχαίας, μά ὁ τυφλός δέν τά βλέπει. Ἐξακολουθεῖ καί μετά τά σήματα νά λοξοδρομῇ. Σήματα γιά τήν ἠθική μας πορεία ὁ Νόμος, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, τυφλόμενος ἀπό τήν ἁμαρτία, δέν μπορούσε νά τά ἐφαρμόσῃ.

- Καλά τά παραγγέλματα καί τά σαλπίσματα στόν πόλεμον. Ἄλλ' ὁ κουφός δέν ἀκούει τίποτε. Παραγγέλματα καί σαλπίσματα οἱ ἐντολές τοῦ Θεοῦ, ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος, κουφός πνευματικά, δέν μπορούσε νά τά συλλάβῃ καί νά τά ἐκτελέσῃ.

- Καλή ἡ συνταγή τοῦ ἱατροῦ, ἀλλά στόν ἀσθενῆ τίποτε δέν προσφέρει, ἀφοῦ τό φάρμακο, πού συνιστᾶται, δέν κυκλοφορεῖ. Συνταγή ὁ Νόμος, ἀλλ' ὁ ἁμαρτωλός δέν σωζόταν, ἀφοῦ φάρμακο σωτηρίας δέν εἶχε ἀκόμη δοθῆ.

Ὁ Νόμος αὖξανε τόν πόνον τῆς ἁμαρτίας, ἀφοῦ βοηθοῦσε τόν ἄνθρωπον νά γνωρίζῃ τῆς

παραβάσεις του. Παρ' ὅλα αὐτά ἦταν εὐεργεσία. Καί διότι ἀποτελοῦσε κάποιον κανόνα ὀρθοῦ βίου, πού μέ τί φώτισι καί τί δύναμι τοῦ Θεοῦ, συνέτεινε σπίν εὐσέβεια καί τήν ἀρετή. Ἄλλά καί διότι ἡ παράβασίς του συνειδητοποιοῦσε ὄλο καί περισσότερο τήν ἀνάγκη τῆς λυτρώσεως. Ἡ λαχτάρα γιά ἄφεσι καί σωτηρία συνεχῶς καί μεγάλωνε. Μέχρι, πού ἦλθε ἡ ὥρα τῆς χάριτος. *«Οὐ γάρ ἐστε ὑπό νόμον, ἀλλ' ὑπό χάριν»* (στ. 14).

● **Νόμος καί χάρις!** Ὁ Νόμος προστάζει, ἀλλά δέν βοηθεῖ τόν προσταζόμενο. Ἡ χάρις ἐξασφαλίζει τόν ἄνθρωπο. Ἡ χάρις, ὡς πρὸς τό παρελθόν μας, εἶναι ἡ ἀπόσβεσις τοῦ μαύρου ποινικοῦ μας μητρώου. Ὡς πρὸς τό παρόν καί τό μέλλον, εἶναι ἡ ἐνίσχυσις, *«ἡ ἄνωθεν ροπή»*. Ἡ χάρις, δηλαδή, τοῦ Θεοῦ, ὄχι μόνο θεραπεύει τόν ὀρειβάτη ἀπό τίς πληγές του, ὄχι μόνο τόν σπικώνει ἀπό τά διαρκῆ πεσίματα καί τσακίσματα του, ἀλλά καί τόν παίρνει στά φτερά τῆς ὀδηγώσεως τον σπίν κορυφή.

● **Νόμος καί χάρις!** Ἡ ἁμαρτία καί τήν ἐποχή τοῦ Νόμου καί τήν ἐποχή τῆς χάριτος εἶναι ὀπωσδήποτε παράβασις. Ἄλλά παλαιά γινόνταν μόνο ἔλεγχος τῆς παραβάσεως. Τώρα γίνεται λύσις τῆς παραβάσεως. *«Ὁ μὲν νόμος ἐλέγχει τήν παράβασιν, ἡ δέ χάρις λύει τήν παράβασιν»* (Χρυσόστομος, Ε.Π.Ε. 17,60).

Στό κῶρο τῆς Καινῆς Διαθήκης ἔχουμε τί λύσι τοῦ προβλήματος τῆς ἁμαρτίας. Δέν εἶναι πιά ἀκατάλυτη ἡ δύναμίς τῆς Δόξα τῷ Θεῷ, πού σταυρώθηκε ὁ μονογενῆς Υἱός Του καί ἀπό τό σταυρικό Του θάνατο καί τήν ἀνάστασί Του ἀπορρέει ἡ λυτρωτική καί δυναμική χάρις. Εὐκόλα τώρα θεραπεύεται ἡ νόσος τῆς ἁμαρτίας.

Ἡ πραγματικότητα αὐτή εἶναι δυνατόν νά ἐκτρέψη μερικούς «φιλαμαρτήμονας» στή σκέψι:

—*Ἄς ἁμαρτήσουμε, λοιπόν, ἀφοῦ ὁ Χριστός μέ τί χάρι Του μπορεῖ νά μᾶς λυτρώσῃ!...*

Τά παλαιόματα πὸ εὐκόλα (στ. 15)

Μία τέτοια ἀσεβῆ σκέψι, πού προκαθορίζει καί δρομολογεῖ τήν ἁμαρτία, τήν ἀντιμετώπισε ὁ ἀπόστολος Παῦλος καί παραπάνω (Ρωμ. στ' 1). Ἄναγκάζεται νά ἐπανέλθῃ, διότι ὁ ἄνθρωπος, ἐπιρρηπὴς στό κακό, ψάχνει νά βρῆ σπυρίγματα, ὥστε καί χριστιανός νά λήν ὅτι εἶναι καί τήν ἁμαρτία νά ὑπηρετῆ. Ρωτάει, λοιπόν στόν ἐπό-

μενο στίχο ὁ Παῦλος, δίνοντας ὁ ἴδιος καί τήν ἀπόλυτη ἀπάντησι: *«Τί οὖν; Ἄμαρτήσομεν ὅτι οὐκ ἐσμέν ὑπό νόμον, ἀλλ' ὑπό χάριν; Μὴ γένοιτο»* (στ. 15). Δηλαδή: Ποιό εἶναι τό συμπέρασμα; Νά ἁμαρτήσουμε, μιά καί δέν μᾶς ἐξουσιάζει ὁ Νόμος, ἀλλά μᾶς ἐξουσιάζει ἡ Χάρις τοῦ Θεοῦ; Ποτέ τέτοιο πρᾶγμα!

● Τό *«Μὴ γένοιτο»* εἶναι μία στερεότυπη καί ἀπόλυτη ἀπάντησις τοῦ ἀποστόλου Παύλου σέ περιπτώσεις ἀσεβοῦς διαστρεβλώσεως εὐαγγελικῶν ἀληθειῶν. Ἰδίως μέ τό *«Μὴ γένοιτο»* θέλει ν' ἀποκλείσῃ κάθε προσπάθεια θεωρητικῆς σπυρίξεως τῆς ἁμαρτίας. Ὁ Χριστός συγχωρεῖ ἁμαρτίες, δέν δικαιολογεῖ ἁμαρτίες. Ὁ Χριστός καρφώνεται γιά τίς ἁμαρτίες, δέν διακονεῖ ἁμαρτίες. Διακονεῖ τόν ἁμαρτωλό, ὄχι τήν ἁμαρτία. Ἡ χάρις κλείνει, δέν ἀνοίγει πληγές. Δέν διευκολύνει τί διάπραξι τῆς ἁμαρτίας, ἀλλ' ἀπαλλάσσει τόν ἁμαρτωλό ἀπό τήν τραγωδία τῆς ἁμαρτίας.

● Ἄπαγορεύεται ν' ἁμαρτήσουμε. Καί τότε ἡ χάρις γιατί ὑπάρχει;

● Ὑπάρχει ἡ χάρις καί γιά νά κάνῃ πλέον εὐκόλη τήν ἀντιμετώπισι τῆς ἁμαρτίας. Καί ἐδῶ εἶναι μία ἄλλη ἱερῆ δέσμευσις γιά νά μὴν ἁμαρτάνουμε. Ὅταν τά παλαιόματα εἶναι εὐκόλα, δέν δικαιολογούμεθα νά μὴν ἀγωνιζώμεθα. Διαπράττοντας τώρα, μετά Χριστόν, τήν ἁμαρτία, εἴμεθα ἀδικαιολόγητοι. Ἄς φοβηθοῦμε, λοιπόν, καί ἄς μὴν παίζουμε μέ τήν ἁμαρτία.

Δοῦλοι τοῦ Θεοῦ ἢ τῆς ἁμαρτίας; (στ. 16)

Ἐπανερχεται ὁ ἀπόστολος Παῦλος στήν εἰκόνα τῆς δουλείας. Τό νά εἶναι κάποιος δοῦλος σέ σκληρό ἀφεντικό, διότι δέν μπορεῖ ν' ἀπεγκλωβισθῆ ἀπό τά δίχτυα του, γίνεται συμπαθής. Ἄλλ' εἶναι ἄξιος αἰσχύνῃς ὅποιος προδίδει τό πὸ δίκαιο καί φιλελεύθερο ἀφεντικό καί πηγαίνει μόνος νά ὑποταχθῆ στόν πὸ σκληρό καί ἄδικο ἀφέντη! Ὁ Χριστός εἶναι ὁ κύριος, πού σέβεται τήν ἐλευθερία μας, πού γίνεται συνεργός μας, πού ἀμείβει τούς δούλους Του ὄχι ἀπλῶς δίκαια, ἀλλά χαπρικά καί χαριστικά. Ἡ ἁμαρτία εἶναι ὁ σκληρός καί ἀπάσιος ἀφέντης. Ὅχι μόνο δέν μᾶς πληρώνει μέ ἀγαθὸ νόμισμα, ἀλλ' ἐμεῖς τήν ἀκριβοπληρώνουμε. Κι ἐκείνη μᾶς πληρώνει μέ φαρμάκι καί κόλασι. Καί ὅμως, σπίν

ἀμαρτία πηγαίνουμε. Ἐκείνιν ὑπηρετοῦμε. Αὐτό δέν εἶναι προδοσία;

Γι' αὐτό καί ὁ Παῦλος τονίζει: *«Οὐκ οἴδατε ὅτι ᾧ παραστάνετε ἑαυτούς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;»* (στ. 16). Δηλαδή: Δέν ξέρετε, ὅτι σ' ὅποιον δείχνετε δουλική ὑπακοή, σ' αὐτόν καί ἀνήκετε ὀλοκληρωτικά; Ἔτσι ἢ ἀνήκετε στήν ἀμαρτία, καί τότε σᾶς περιμένει ὁ αἰώνιος θάνατος ἢ ὑπακούετε στόν Θεό, καί σᾶς προσμένει ἡ σωτηρία μαζί Του.

Εἶναι, λοιπόν, αἰσχύνη, ντροπή, νά προτιμᾶμε τήν ἀμαρτία σάν «κύριο», καί ὄχι τόν **Κύριο**, τόν Χριστό τῆς ἀγάπης καί τοῦ ἐλέους, τῆς χάριτος καί τῆς αἰώνιου ζωῆς. Γιά δύο κυρίως λόγους εἶναι ντροπή ἡ ἐπιλογή μας αὐτή:

- Ὁ ἕνας: Ἀνήκομε στόν Χριστό, πού μᾶς ἀγόρασε. Καί δέν ἐπιτρέπεται νά καταφύγουμε στήν ἀμαρτία, δηλώνοντας πλήρη ὑπακοή σ' αὐτήν. *«Ἐὰν παραστάνετε ἑαυτούς δούλους εἰς ὑπακοήν, δούλοι ἐστε ᾧ ὑπακούετε»* (στ. 17). Δικαιολογοῦμεθα, ὅτι κάτι μέσα μας μᾶς σπρώχνει πρὸς τήν ἀμαρτία... Εἶναι ντροπή νά διακονοῦμε τήν ἀμαρτία, ἀνασταυρώνοντας ἔτσι τόν Χριστό (Ἑβρ. ν' 6).

- Ὁ ἄλλος: Εἶναι ντροπή νά διαλέγης γιά ἀφεντικό τόν πῶς κακοπληρωτή. Ἀναφέρεται στήν ἀμοιβή ὁ Παῦλος. Στήν ἀμοιβή καί τῆς ἀμαρτίας καί τῆς χάριτος. *«Δούλοι ἐστε ᾧ ὑπακούετε, ἤτοι ἀμαρτίας εἰς θάνατον ἢ ὑπακοῆς εἰς δικαιοσύνην;»* (στ. 16). Πρὸ Χριστοῦ καρπὸς τῆς ἀμαρτίας ἦταν ὁ φυσικός θάνατος. Μετά Χριστόν καρπὸς τῆς ἀμαρτίας εἶναι ὁ πνευματικός θάνατος, ὁ αἰώνιος χωρισμός μας ἀπὸ τόν Χριστό. Ὅποιος πέθαινε πρὸ Χριστοῦ, εἶχε τήν ἐλπίδα τῆς μελλοντικῆς ἀπολυτρώσεως (Ἑβρ. ια' 39-40). Ὅποιος μετὰ Χριστόν πεθαίνει τόν πνευματικό θάνατο, φεύγει ἀμετανόητος καί δέν ἔχει ἐλπίδα ζωῆς καί σωτηρίας.

- Γιατί λοιπόν, νά δουλεύουμε στήν ἀμαρτία, πού ἐδῶ μὲν μᾶς ἀμείβει μέ τῆς πίκρας τό φαρμάκι, στήν ἄλλη δέ ζωή μᾶς φιλοξενεῖ στό ἐνδιαίτημά της, στήν αἰώνια κόλασι; Γιατί δέν ὑπακούουμε στόν Χριστό, στόν Σωτῆρα τῆς ἀγάπης καί τῆς χάριτος, πού ἀμείβει τούς δούλους Του μέ *«δικαιοσύνην»*, δηλαδή, μέ δικάίωσι καί αἰώνια ζωή;

Καί μόνο ἡ σύγκρισις τῶν ἀμοιβῶν θά ἔπρε-

πε νά εἶναι τό κίνητρό μας ν' ἀποσκιρτήσουμε ἀπὸ τό στρατόπεδο τῆς ἀμαρτίας καί νά ἐνταχθοῦμε στό σῶμα τοῦ Χριστοῦ.

Μέ τήν καρδιά στόν Θεό (στ. 17)

Τιμή μας τό νά εἴμεθα καλεσμένοι τοῦ Κυρίου γιά τό δεῖπνο τῆς βασιλείας Του. Γι' αὐτή τήν τιμή ὀφείλουμε χάρι στόν Θεό. Λέει στόν ἐπισημομένο στίχο ὁ ἀπόστολος Παῦλος: *«Χάρις δέ τῷ Θεῷ ὅτι ἦτε δούλοι τῆς ἀμαρτίας, ὑπηκούσατε δέ ἐκ καρδίας εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασκῆς»* (στ. 17). Δηλαδή: Ἄς εὐχαριστήσουμε τόν Θεό! Παλαιότερα ὑπῆρξατε βέβαια δούλοι τῆς ἀμαρτίας, τώρα ὅμως δεχθήκατε μέ τήν καρδιά σας καί ὑποτάξατε ὅλο τό εἶναι σας στήν ἀλήθεια πού διδασθήκατε.

- Τί ἤμασταν καί τί γίναμε! Ἀπό δουλᾶκια τῆς ἀμαρτίας, γίναμε πρίγκιπες τοῦ Θεοῦ. *«Χάρις»*, λοιπόν, στόν Θεό. Ἐδῶ ἡ λέξις χάρις σημαίνει εὐχαριστία. Εἶναι ἡ τρίτη σημασία της.

- Ἡ πρώτη εἶναι: Χάρις = δωρεά, παρ' ἀγάπης, ἀφ' εἰς.

- Ἡ δεύτερη: Χάρις = δωρεά, χάρισμα, τάλαντο.

- Ἡ τρίτη: Χάρις = εὐχαριστία, εὐγνωμοσύνη, δοξολογία.

ἌΟχι μόνο δέν πρέπει νά παλινδρομήσουμε, νά ξαναγυρίσουμε στήν τυραννία τῆς ἀμαρτίας, ἀλλά πρέπει εὐχαριστικά ν' ἀνήκομε στόν Χριστό. Νά Τοῦ δοθοῦμε μ' ὅλη μας τήν καρδιά. ἌΟχι καταναγκαστικά. Μέ εὐχαρίστησι, μέ χαρά, *«ἐκ καρδίας»*.

ἌΟχι μόνο εὐχάριστα νά παραδινώμεθα σ' Ἐκείνον, ἀλλά καί νά συντονίζουμε τήν καρδιά μας σύμφωνα μέ τό θέλημά Του. *«Εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασκῆς»*. Δύο πράγματα:

- Ἡ ὑποταγή μας *«ἐκ καρδίας»*. Αὐτό φανερώνει τό αὐτεξούσιο.

- Ἡ συμμόρφωσις μας πρὸς τήν ζωή Του, πρὸς τίς ἐντολές Του. Αὐτό φανερώνει τήν βοήθεια τοῦ Θεοῦ. *«Εἰς ὃν παρεδόθητε τύπον διδασκῆς»* (στ. 17). Ποιός εἶναι ὁ τύπος τῆς διδασκῆς; Νά κάνουμε ὅ,τι διδάσκει ὁ Χριστός. Πρότυπό μας τό Εὐαγγέλιό Του. Ὁ τύπος διδασκῆς, κατά τό Χρυσόστομο, εἶναι *«τό ζῆν ὀρθῶς καί μετὰ πολιτείας ἀρίστης»* (Ε.Π.Ε. 17,64).

Δ.Γ.Α.

Ἐλεύθεροι ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΙ

Χάνουμε τόν κόσμο!

Θταν χάνουμε τόν κόσμο, χανόμαστε καί μεῖς. Ἄφου χωρίς τόν κόσμο δέν θά σωθοῦμε. Θά σωθοῦμε χωρίς ἀγάπη στόν κόσμο; Χωρίς προσφορά στόν κόσμο; Χωρίς νά προσφέρουμε Χριστό στόν κόσμο; Ὁ Κύριος εἶπε: «Πορευθέντες εἰς τόν κόσμο ἅπαντα, κηρύξατε τό εὐαγγέλιον πάση τῇ κτίσει» (Μάρκ. 1στ' 15). Δέν θά πάτε γιά νά ἐκπολιτίσετε τόν κόσμο. Θά πάτε, γιατί πεινάει ὁ κόσμος.

- Τό εὐαγγέλιο εἶναι τροφή καί μεταστροφή. Τό εὐαγγέλιο εἶναι τροφή καί μετατροπή.

- Ὁ κόσμος πρέπει νά ἀλλάξη. Καί θά ἀλλάξη, ἂν ἀλλάξη τροφή.

Τρῶμε ὅσα σερβίρει ὁ κόσμος, ιδίως στά ψηφιακά του τραπέζια.

Τρῶμε κοπριές καί γινόμαστε ζῶα. Τῆς μυθικῆς Κίρκης τό ραβδάκι εἶναι ἠλεκτρονικό πλέον. Ἀλλαγὴ γιά ἕναν ὑλιστικό κόσμο σημαίνει: Γουρουνοποίησις τῶν ἀτόμων. Ὑψη καί ἰλύς. Λάσπη καί βρωμιά.

- Ἄν ἀλλάξη τροφή, θά μεταβληθῆ: ἀπό μᾶζα σέ κοινωνία, ἀπό πτώμα σέ σῶμα, ἀπό σῆψις στά ὕψη.

«Γεύσασθε καί ἴδετε...» (Ψαλμ. λγ' 9). Καί στά δύο σημαντικά θαύματα τοῦ Κυρίου παρατηροῦμε ἀλλαγὴ γεύσεως:

- Τό ξνα στό γάμο τῆς Κανά (Ἰωάν. β' 1-11): Τό νερό γίνεται καλό κρασί. Γλύκα ἢ ζωή, μέ τήν παρουσία, μέ τή γεῦσι τοῦ Χριστοῦ. Χαρά εἶναι ἡ ζωή. Καί γάμος καί ἔνωση καί κοινωνία μυστική.

- Τό ἄλλο στό Μυστικό Δείπνο (Μάρκ. ιδ' 22-25). Ἔχουμε ἀλλαγὴ τροφῆς καί ποτοῦ. Τό ψωμί γίνεται Σῶμα Χριστοῦ. Τό κρασί γίνεται Αἷμα Χριστοῦ.

Μέ τή νέα τροφή δέν εἴμαστε κόμμα θρησκευτικό. Εἴμαστε Σῶμα πανανθρώ-

πινο. Δέν εἴμαστε ὄπαδοί. Εἴμαστε μέλη τοῦ ἴδιου σώματος ὅλος ὁ κόσμος. Δέν εἴμαστε ἀπλῶς πιστοί. Εἴμαστε κοινοί τοῦ Χριστοῦ καί κοινωνία ἀγάπης μεταξύ μας.

- Μᾶς δίνει ὅλο τό Σῶμα Του καί ὅλο τό Αἷμα Του, γιά νά ἀλλάξουμε, γιά νά ζήσουμε, γιά νά μὴ πεθάνουμε ποτέ. Γινόμαστε σῶμα Του. Μέλη Του. Φεύγει ὁ ρατσισμός! Πάει ὁ ἀτομισμός! Πάει ἡ φιλαντία!

Πάπας! Προκαθήμενος ὀρθοδόξου ἐπισκόπου

Θ Ὀρθόδοξος Μητρόπολις Ἰταλίας ὑπάγεται στό Ὀρθόδοξο Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ Σύνοδος τῆς Ὀρθοδόξου αὐτῆς Ἐκκλησίας ἐξέλεξε τόν ἐπίσκοπο Πολύκαρπο στήν κενωθείσα μέ τήν κοίμησι τοῦ Μητροπολίτου Γενναδίου, ὡς νέο Μητροπολίτη Ἰταλίας. Ἡ ἐκλογή του ἐγένε με τό «ἀντικανονικό» σύστημα τοῦ μεταθετοῦ. Δηλαδή, ὁ Σεβασμ. Πολύκαρπος μετετέθη ἀπό τήν Μητρόπολι Ἰσπανίας καί Πορτογαλίας στή Μητρόπολι Ἰταλίας.

- Θά περίμενε κανεῖς νά ἀρκεστῆ στήν ἐκλογή του ἀπό τήν Ὀρθόδοξο Ἐκκλησία καί στίς εὐχές τοῦ Ὀρθοδόξου Πατριάρχου Βαρθολομαίου, γιά νά ν' ἀρχίσῃ τό ποιμαντικό του ἔργο.

- Ὁ νέος ὁμως Μητροπολίτης Ἰταλίας ζήτησε τήν εὐχή καί τήν εὐλογία καί ἄλλου προκαθημένου. Καί αὐτός εἶναι ὁ Πάπας Φραγκίσκος. Δέν θ' ἀσχοληθοῦμε μέ τόν Πάπα. Ἐκεῖνος τή δουλειά του ἔκανε καί χάρηκε φυσικά ὑπερβαλλόντως μέ τήν... ἀπόκτησι ενός ἀκόμη ἐπισκόπου! Δηλαδή, ἂν πήγαινε ὁ Ὀρθόδοξος Μητροπολίτης Ἰταλίας Πολύκαρπος νά ἐπισκεφθῆ ἐθιμοτυπικά τόν Πάπα, κανεῖς δέν θά τόν

έψεγε. Άλλο διαφορές σέ σοβαρά θέματα πίστεως, καί άλλο εὐγένεια καί ἐπικοινωνία.

• Ἐκεῖνα πού ἐξένισαν τό Ὀρθόδοξο πλήρωμα, εἶναι τά ὅσα ταπεινωτικά, ὄχι γιά τό πρόσωπό του, ὅσο γιά τό **ἀξίωμα** του, εἶπε ὁ Σεβ. Πολύκαρπος. Ἀναγράφουμε μερικά ἀπό ὅσα ὁ ἴδιος δήλωσε μετά τή συνάντησι μέ τόν Πάπα. Ὡς πρόσωπο μποροῦσε νά κάνει ὅσες μετάνοιες ἤθελε στόν Πάπα καί νά προσκυνοῦσε ἀκόμα καί τήν «**παντόφλα**» του! Δικαιώμά του ὡς ἄτομο νά γίνῃ καί... προδότης! Ἄλλά τό νά πάρῃ τό λειτουργικό του ἀξίωμα, πού τοῦ ἔδωσε ἡ Ἐκκλησία, καί νά τό προσφέρῃ ταπεινωτικά σ' ἕναν αἰρεσιάρχη, αὐτό ἀποτελεῖ προδοσία τῆς Ὀρθοδόξου πίστεως καί τῆς Ὀρθοδόξου ὁμολογίας.

• Παραθέτομς τή δήλωσί του μετά τήν ἐπίσκεψι στόν Πάπα:

«Ἡ συνάντηση μέ τόν Πάπα Φραγκίσκο πῆγε πολύ καλά. Ἦταν μιά πολύ ἐγκάρδια συνάντηση ἑνός νέου μέ τόν ἀγαπημένο του πατέρα, μιά συνάντηση ἑνός ἐπισκόπου μέ τόν προκαθήμενο καί πατριάρχη του. Ὁ Ἅγιος Πατέρας εἶναι μεγάλη, γνήσια καρδιά. Ζήτησα τήν παπική εὐλογία του γιά τό ἔργο μου... Τό ταξίδι τῶν Καθολικῶν καί τῶν Ὀρθοδόξων πρὸς τήν πλήρη ἐνότη-

τα βρίσκεται στόν σωστό δρόμο... Πιστεύω ὅτι ὁ στόχος αὐτός ἔχει ἤδη ἐπιτευχθεῖ στό ἐπίπεδο τῶν πιστῶν...».

• Ὡστε ὡς ἐπίσκοπος ὁ Σεβασμ. Ἰταλίας Πολύκαρπος ἔχει **προκαθήμενο** τόν Πάπα; Ἐπειδή ἡ ἔδρα του εἶναι στήν Ἰταλία; Τότε καί ὁ ρωμαιοκαθολικός ἐπίσκοπος Ἀθηνῶν ἔχει προκαθήμενο τόν Ὀρθόδοξο Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν Ἰερώνυμο, ἀφοῦ ἡ ἔδρα του εἶναι στήν Ἀθήνα! Καί ὁ ρωμαιοκαθολικός ἐπίσκοπος Κωνσταντινουπόλεως ἔχει προκαθήμενο τόν Ὀρθόδοξο Πατριάρχη, ἀφοῦ κατοικοεδρεῖ στήν Κωνσταντινούπολι!

• Πολλοί ὀρθόδοξοι θεολόγοι τιμοῦν σπουδαίους ρωμαιοκαθολικούς θεολόγους, ἀλλά κανεῖς ἀπ' αὐτούς δέν ἀποδέχεται μέχρι τώρα τήν πρωτοκαθεδρία τοῦ Πάπα.

• Σεβασμ. Πολύκαρπε, εἰσθε «υἱός» τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καί ὄχι τοῦ Πάπα. Καί ὡς ἐπίσκοπος ἀνήκετε στήν Ὀρθόδοξο Σύνοδο πού σᾶς ἐξέλεξε. Δέν ἔχετε «**κεφαλήν**» καί «**Προκαθήμενον**» τόν Πάπα. Ἄν ἐπιμένετε στίς ἀπαράδεκτες αὐτές παπολατρικές σας σχέσεις, τότε δηλώσατε ὅτι δέχεσθε καί ὅσες αἰρέσεις εἶναι ἐπικαθήμενες στόν Παπικό θρόνο!

• Πιστεύουμε, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, στήν ὁποῖαν ἀνήκετε, θά σᾶς θυμίσῃ τό «ὀρθοτομεῖν» τῇ Ἀληθείᾳ!

ἸΩΑΝΝΗΣ ὁ ΒΑΠΤΙΣΤΗΣ

Κωδικός
01-1323

ΜΗΝΙΑΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ

Ἰδιοκτήτης: Σύλλογος «Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής»

Υπεύθυνος ἐκδόσεως: Ἀγγελ. Μπότζιου
Χριστοκοπίδου 12 - 105 54 - Ἀθήνα

www.ioannsvaptistis.gr

Τηλέφωνα: 2103212713 & 2109765440

e-mail: info@ioannsvaptistis.gr

Υπεύθυνος Τυπογραφείου:

Β. Μπουζάλας, 25 Μαρτίου 124, Περιστερί

Ἐτησία συνδρομή:

Ἑσωτερικοῦ 10 €. Κύπρου 20 €.

Ἐξωτερ.: Εὐρώπης 20 €. Ἀμερικῆς: δολ. 25.

Καναδά καί Αὐστραλίας: δολλάρια 30.

Ἐπιταγές καί ἐπιστολές:

Περιοδικό «Βαπτιστής»

Χριστοκοπίδου 12, 105 54, Ἀθήνα.

Δημογραφικό: Τό ὑπ' ἀριθμ. 1 ζήτημα

Ἐντός τῆς ἐπομένης εἰκοσαετίας ὁ πληθυσμός τῆς Ἑλλάδος θά μειωθῇ κατά 1.000.000 ἄτομα. Ὅλοι ὅσοι ποιοῦν τόν τόπο αὐτόν, κρούουν τόν κώδωνα του κινδύνου. Ἡ Ἑλλάδα πεθαίνει, κι ἄς τραγουδοῦσαμε κάποτε ἐγωιστικά «Ἡ Ἑλλάδα ποτέ δέν πεθαίνει»!

Ἡ Ἑλλάδα τείνει νά γίνῃ πολυπληθές **γηροκομεῖο**. Ἡ Ἑλλάδα τείνει νά μεταβληθῇ σ' ἕνα ἀπέραντο **νεκροταφεῖο**.

Ἡ Ἑλλάδα θρηνεῖ τά παιδιά της, πού κατά ἑκατοντάδες σφάζονται καθημερινά στό σφαγεῖο τῶν **ἐκτρώσεων** (800 περίπου κάθε ἡμέρα!).

Τήν Ἑλλάδα πολλοί ψευτοκουλουριά-

ρηδες τήν θέλουν **μουσείο** τοῦ παρελθόντος, σύγχρονες **πινακοθήκες** τῆς ἡρωικῆς τῆς ἱστορίας, ἑορτασμούς γιά τά 200 χρόνια ἀπό τήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821.

Τήν Ἑλλάδα τήν φιγουράρουν ὡς ὠραία τοπία καί μαγευτικές ἀκρογιαλιές πρὸς προσέλκυσι τουρισμοῦ.

Δέν θέλουν Ἑλλάδα τῆς **οικογένειας**, Ἑλλάδα τῶν **παιδιῶν**, Ἑλλάδα τῆς ἡρωικῆς **πολυτεκνίας**, Ἑλλάδα τοῦ μέλλοντος, Ἑλλάδα τῆς **Χριστιανικῆς Πίστewος**.

• **Νά γιατί ἔχουν σπουδαία ἀξία τά ὅσα ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν** καί πάσης Ἑλλάδος π. Ἱερώνυμος τότισε στόν χαιρετισμό του στήν ἐκδήλωσι τῆς Ἐταιρείας Κοινωνικῆς Εὐθύνης τῆς Eurobank γιά τό Δημογραφικό, στίς 3 Ἰουνίου. Μερικές ἀπό τίς ἐπισημάνσεις τοῦ Μακαριωτάτου:

• «**Τό δημογραφικό πρόβλημα καθίσταται ἐκ τῶν πραγμάτων τό ὑπ' ἀριθμ. ἓνα ἐθνικό πρόβλημα, μείζον κάθε ἄλλου προβλήματος, τό ὁποῖο κυριολεκτικά ἀπειλεῖ νά δυναμιτίσῃ τά θεμέλια καί αὐτῆς ἀκόμη τῆς ὑπαρξῆς καί ὑπόστασῆς μας**».

• «**Δέν εἶναι τυχαῖο, ὅτι οἱ Χριστιανικές οἰκογένειες, μεταξὺ τῶν ὁποίων οἱ ἱερατικές, ἀποτελοῦν τίς κατ' ἐξοχήν πολυμελεῖς οἰκογένειες σήμερα**».

• «**Ἄλλη αἰτία εἶναι ἡ ὑποτίμηση τοῦ παραδοσιακοῦ γάμου καί γενικά τοῦ οἰκογενειακοῦ θεσμοῦ**».

• «**Ἀπαιτεῖται ἡ προστασία τοῦ ἀγέννητου παιδιοῦ, τό ὁποῖο ἀπό τή σύλληψη του ἀποτελεῖ ἀθύπαρκτη ὄντοτητα καί προσωπικότητα**».

• «**Ἄστοχα νομοθετήματα τῆς Πολιτείας, συμβαλλούσης καί τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ἐνώσεως, ὑπονομεύουν κυριολεκτικά τά θεμέλια τοῦ σταθεροῦ καί συνεκτικοῦ οἰκογενειακοῦ βίου**».

• «**Ἀπαιτεῖται ὑλική στήριξη μέ διάφορους τρόπους, ὅπως ἡ ὑλική ἐνίσχυση τῶν συλλόγων πολυτέκνων. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ὑλικῆς ἐνίσχυσης ἀποτελεῖ ἡ θεσμοθέτηση τό 1999 τοῦ ἐπιδόματος τοῦ τρίτου παιδιοῦ στή Θράκη. Τό 1999 ἦταν μόλις 100 οἱ τρίτεκνες οἰκογένειες. Σήμερα ὑπερβαίνουν τίς 800**».

• **Καί ἄλλα φυσικά πρέπει νά τονι-**

σθοῦν, γιά νά σταματήσῃ τό **δημογραφικό κατακρύλισμα**, ὅπως ἡ ἀποφυγή τῆς τεκνογονίας καί οἱ πονηροί τρόποι ἀντισύλληψης.

• **Πρὶν ἀπό τόν Ἀρχιεπίσκοπο στήν ἐκδήλωσι τῆς Ἐταιρείας Κοινωνικῆς Εὐθύνης μίλησε ἡ πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Σακελλαροπούλου. Ὡς τόν σπουδαιότερο τρόπο γιά αὐξηση τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Ἑλλάδος ξέρετε ποιόν πρότεινε; Τήν ἑλληνοποιήσι μεταναστῶν!** Δηλαδή, μιά πού οἱ Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες δέν γεννοῦν παιδιά, ἄς ἑλληνοποιήσουμε τοὺς πάσης φύσεως μουσουλμάνους! Οὐσιαστικά μι-

Ἀδελφός τοῦ πατρός Ἐπιφανίου

† Πολυνείκης Θεοδωρόπουλος

Στίς 2 Ἰουνίου μετέστη πρὸς Κύριον ὁ ἐκλεκτός φίλος καί πιστός χριστιανός Πολυνείκης Θεοδωρόπουλος. Ἦταν ὁ μικρότερος κατὰ σάρκα ἀδελφός τοῦ μακαριστοῦ σεβασμίου ἱερομονάχου πατρός Ἐπιφανίου. Ἀπό τόν μοναδικό σέ ἀρετῆ ἀδελφό του, ἀλλά καί ἀπό τή θεία τους, τήν ἀείμνηστη Ἀλεξάνδρα, διδάχτηκε πολλά.

Μέ τή σύζυγό του Θεοφάνια δημιούργησε χριστιανική οἰκογένεια.

Ζωηρός στό χαρακτήρα, ἦταν ἀγαπητός καί στήν εὐρύτερη πνευματική οἰκογένεια τοῦ π. Ἐπιφανίου. Ἄλλ' εἶχε καταστή πολύ ἀγαπητός καί στήν Ἑλληνική Οὐρολογική Ἐταιρεία, ὅπου προσέφερε τίς ὑπηρεσίες του 40 χρόνια.

Καίτοι Πολυνείκης, νικήθηκε ἀπό τόν πανδημιακό ἐχθρό, τόν κορωνοϊό. Ἡ ἐξόδιος ἀκολουθία ἐψάλη στόν ἱ. Ναό Ἁγίου Παντελεήμονος Γλυφάδας. Προέστη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ν. Σμύρνης π. Συμεών.

Ὁ Πολυνείκης λίγες μέρες πρό τῆς Ἀναλήψεως ἄφησε τά πρόσκαιρα καί ἀνέβη στά οὐράνια. Φανταζόμεθα τήν ἔκτακτη ἀγαλλίασί του ὅταν συνάντησε τόν ἐν ἀγίοις ἀναπαύομενο μεγάλο ἀδελφό του, μέλος τίμιο τῆς ἐν οὐρανοῖς Ἐκκλησίας.

λάβει για **άλλοίωσι** τής μορφολογίας του πληθυσμού και για άνευ όρων παράδοσι τής Ελλάδος σε ξένους λαούς!

- Όταν ή κ. πρόεδρος ως οικογένεια της νοεῖ ἕναν **παράνομο σύντροφο** και ὡς αὔξησι τής τεκνογονίας νοῖ ἕνα παιδί μόνο, τότε ιδεολογικά δέν εἶναι ὑπέρ τής παραδοσιακῆς **ἐλληνικῆς οικογένειας** και ὑπέρ τής **πολυτεκνίας**.

- Ἡ λύσις του δημογραφικοῦ εἶναι μία: Οικογένεια κατά τό θέλημα του Θεοῦ.

Συνέδριο γονιμότητας

Ἦ ελικά τό Συνέδριο «*Γονιμότητας και ἀναπαραγωγικῆς αὐτονομίας*», πού ἐπρόκειτο νά πραγματοποιηθῆ στό Ἰωάννινα στίς 3-4 Ἰουλίου, ματαιώθηκε. Λένε, ὅτι ἔφταιξε τό Σπότ, πού παρουσίαζε μία γυναῖκα 40 ἐτῶν νά ἐρωτᾶται: «*Πότε θά παντρευτῆς;*» - «*Πότε θά γίνης μητέρα;*»

- Πιθανόν νά ἦταν βιαστική ἢ προετοιμασία ἑνός συνεδρίου γιά ἕνα τόσο σπουδαῖο θέμα, ὅπως εἶναι ἡ γονιμότητα στίς γυναῖκες, δηλαδή, ἡ **παιδοποιία**.

- Πιθανόν νά δόθηκε μεγάλη ἔκτασις στήν ἀναζήτησι χορηγῶν και ὑποστηρικτῶν.

- Πιθανόν νά μή χρειάζοταν ἡ αἰγίδα ὑψηλῶν προσώπων, ὅπως αὐτό τής προέδρου τής Δημοκρατίας.

Ὅσοι μποροῦν, ἄς στείλουν τά 10 εὐρώ και γιά τό 2021

Οἱ φίλοι ἀναγνώστες ἄς στείλουν τή συνδρομή (10 εὐρώ) και γιά τό ἔτος 2021.

- Στό λογαριασμό:

0026.0236.39.0100353548 EURO BANK.
IBAN: GR 7902602360000390100353548

- Στό λογαριασμό:

123002002008865 ALPHA BANK.
IBAN: GR 120140 1230 1230 0200 2008 865

- Ταχυδρομικά στή διεύθυνσι: «**Βαπτιστής**», **Χριστοκοπίδου 12, 10554, Ἀθήνα.**

- Του ἑξωτερικοῦ τό ἔμβασμα στό ὄνομα «**Βαπτιστής**» (χωρίς τή λέξι Περιοδικό).

Τηλ.: 2103212713 - 2103212107.

- Πιθανόν νά μή χρειάζοταν ἡ ἐπιστράτευσις ὑπουργῶν ὡς εἰσηγητῶν.

- Πιθανόν νά ἀρκοῦσαν 3-4 εἰσηγητῆς εἰδικῶν ἐπιστημόνων, ἀνδρῶν και γυναικῶν.

- Καθ' ἡμᾶς, ἐκεῖνα πού τάραξαν μερικούς και συνέβαλαν στό ξήλωμα του Συνεδρίου, ἦσαν δύο: *Πρῶτον*, ἡ συμμετοχή τής Ἐκκλησίας μέ ἀρκετούς Ἐπισκόπους - εἰσηγητῆς. *Δεύτερον*, ὁ φόβος μήπως θιγῆ τό «ταμπού» τῶν ἀθέων, πού εἶναι οἱ **ἀμβλώσεις**.

- Τό νά ἀναζητοῦμε τρόπους ν' ἀνοίξη ὁ κρουνοῦ τής γονιμότητας και συγχρόνως νά καταστρέψουμε τοῦς ἤδη ὑπάρχοντες κρουνοῦς, αὐτό εἶναι φρικτή ἀντίφασσις και σατανική ὑποκρισία.

Οἱ καταστροφεῖς τής γονιμότητας, ἐμμέσως και ἀμέσως, οἱ ὑπέρμαχοι τῶν ἀμβλώσεων, δέν θά ἤθελαν ποτέ νά θιγῆ, ἔστω και ἀκροθιγῶς, τό **ἐγκληματικό τους ἔργο**. Ἐνα καθαρώς ἐπιστημονικό Συνέδριο γιά τή γονιμότητα τῶν γυναικῶν θεωρήθηκε «**σεξισμός**» και κίνδυνος ὅτι θ' ἀμφισβητηθοῦν τά... δικαιώματα τῶν γυναικῶν νά κάνουν ἐκτρώσεις!!!

- Τό ὅτι ἐνοχλεῖ τοῦς ἀθέους και διαστροφεῖς τής γονιμότητας ἢ παρουσία τής Ἐκκλησίας, φαίνεται και ἀπό τά πολλά σχόλια στό διαδίκτυο, ὅπου χυδαῖα βρίζονται οἱ κληρικοί. Τό ν' ἀποκαλοῦνται «*τραγοπαπάδες*» οἱ λειτουργοί τής Ἐκκλησίας, εἶναι ἀπόδειξις, ὅτι τό Συνέδριο γιά τήν γονιμότητα ἔπρεπε νά ματαιωθῆ!

- Στήν Ελλάδα φτάσαμε στό σημείο νά τιμᾶται κάποιος πού χαϊδεύει ἕνα **σκυλάκι** ἢ ἕνα **γατάκι** και νά ὑβρίζεται ἡ μητέρα του Ἐθνους, ἡ Ἐκκλησία. Και εἶναι ἡ Ἐκκλησία **μητέρα του Ἐθνους** μας και γιά τόν λόγο, ὅτι αὐτή κυρίως ἐνέπνευσε και ἐμπνέει τά μέλη της νά γεννοῦν ὅσα παιδιά χαρίζει ὁ Θεός. Οἱ ἄλλοι, πού βρίζουν τήν Ἐκκλησία και φοβήθηκαν μήπως στό ματαιωθέν Συνέδριο ὑποστηριχθῆ ἡ δυνατότητα τεκνοποιήσεως τῶν γυναικῶν, αὐτοῖ βεβαίως εἶναι ἠθικοί ἀυτοῦργοι τής **ὑπογεννητικότητας** και του σταδιακῶς **ἀφανισμοῦ του Ἐθνους!**